

המגזין

מעריב

+
הנוער לשלטון

דודי פטימר
06

כך תכינו
מרק חם ומחמם

פסקל ברץ־רובין
08

על הגובה

החוקר שבוחן את האגם מקרוב, תושב טבריה שמריח את המים כל בוקר, והדייג שעוקב מדי שעה אחר הסנטימטרים המאמירים • האנשים שלוקחים ברצינות את מפלס הכנרת מספרים על ההתרגשות סביב העלייה הדרמטית

אילנה שטוטלנד | 04

המשוגעים למפלט

מצב הרוח הלאומי תלוי במפלט הכנרת, שמשגשג בימים אלה, אבל יש כאלה שלוקחים את זה ברצינות יותר מכולנו: הדייג מקיבוץ עין גב שמתעניין מדי יום בגובה המים, החוקר שבודק את איכותם ותושב טבריה שמתעד את האגם כל בוקר | **אילנה שטוטלנד**

אילנה שטוטלנד

שה טובה, שאותה אני מעביר לשאר החברים בקבוצה".
מהו בעצם הסיפוק שלך מכך?
"אני אפשר להסביר את זה, אבל הכנרת זה הלב הפועם של הטבריינים. כל טברייני שירדע שהמפלט עולה, זה עושה לו טוב. זה משהו מושרש. איך שנולדת, אתה מקבל את זה. עכשיו למשל אני מרגיש בעננים".

נושם את הכנרת

גם חייו של הדייג מנחם לב, מרכז ענף הדיג בקיבוץ עין גב, שזורים בכנרת ובמפלט שלה. "אני חי את הכנרת, נושם אותה, מתפרנס מהכנרת ונמצא יותר שעות בכנרת מאשר על היבשה", הוא מעיד. "אני מכיר את הכנרת מלמעלה עד למטה. עוסק בדיג 40 שנה. ראיתי את הכנרת בשיא תפארתה וגם בשיא מערומיה". איך אתה מרגיש בעקבות הגשמים האחרונים?

"אני מרגיש נפלא, כיף לבוא בבוקר ולראות כנרת עולה, בדיוק כמו שרואים בפאב כוס בירה מלאה. הכנרת בשבילי זה לא מקצוע, זו דרך חיים. כשהכנרת עולה יש לי המון מה להגיד, יש בי הרבה שמחה. אני מזמין את כולם לראות את הכנרת בשיא תפארתה. גם דגים יש בשפע".
גובה המפלט לב מתעניין יום-יום. "שעה שעדה", הוא מדייק. "כשהמפלט לט נמוך מאוד קשה להיכנס למזח, צריך להיות מאוד זהיר. כשהמים גבוהים, גם

אני עוקב אחר מפלט הכנרת כבר שלוש שנים באדיקות", מספר אושרי ויצמן, תושב טבריה, פעיל חברתי בתחום איכות הסביבה מארגון "חיים וסביבה", "מעלה כמעט כל יום את הנתונים שאני מקבל מרשות המים, רשות הכנרת ומקור רות, לקבוצת הפייסבוק 'חדשות טבריה והסביבה' המונה כ-40 אלף חברים".
כמו כולנו, גם ויצמן עוקב מקרוב ובהדרגות אחרי עליית המפלט של האגם הלאומי, אבל לא כמו כולנו, ויצמן הפך את הכנרת לפרויקט חיים. ויצמן לא רק מעלה לפייסבוק, אלא בכל יום לפני שמיגיע לעבודתו כטכנאי שטח של ציור מחי, הוא עוצר קודם כל בכנרת. "אני מסתכל על הכנרת, מריח את המים במשך שתיים-שלוש דקות. זה נותן לי את הכוח להמשיך", הוא אומר. "אני גם מצלם ומתעד את עליית המפלט, שמראה כמעט מדי בוקר תמונה אחרת מהכנרת. אם המפלט יורד, אני לא יוצא לעבודה (הוא צוחק). עליית המפלט גם נותנת לי סיפוק והרגיש

– מכוון למחקר מדעי יישומי בגליל – נשאר די אדיש לנוכח הנתונים המשמתיים. "אני מבקש לשבור אחת ולתמיד את המפלטולוגיה" שקיימת במדינת ישראל לגבי הכנרת", הוא אומר. "הדבר שחשוב לדעת על הכנרת, הרבה יותר מגובה המפלט, זה איכות המים. יש פה פרדוקס בספור: ככל שהמפלט נמוך יותר, איכות המים גבוהה יותר. חומרי הדשן שמסופים קים אל הכנרת מבחוץ מגיעים אליה באמצעות הנחלים שזורמים ונשפכים אל האגם. כשיש בצורת, הורימה בנחלים

כן צריכים להיות זהירים אבל במובנים אחרים. המפלט קשור לעיסוק היומיומי שלי, כי יש כל מיני מכשולים במים הקשורים לכך. בכל פעם כשאני יוצא לדיג והמפלט משתנה אני צריך להיערך אחרת, להתמודד אחרת. אני חי עם הטבע. מפלט גבוה מאוד מרגש אותי. אם המפלט נמוך זה מאוד מעציב אותי. מאוד לא נעים לבוא לעבודה ולראות כנרת ריקה".
להבדיל מההתרגשות שמבטאים רבים כאשר לעליית המפלט, פרופ' משה גופן, חוקר הכנרת ועמק החולה במיג"ל

הדייג מנחם לב: "ראיתי את הכנרת בשיא תפארתה וגם בשיא מערומיה. המפלט קשור לעיסוק היומיומי שלי, כי יש כל מיני מכשולים במים הקשורים לכך. בכל פעם כשאני יוצא לדיג והמפלט משתנה אני צריך להיערך אחרת, להתמודד אחרת"

חלשה יותר וכמות חומרי הרשן שמגיעים אל הכנרת נמוכה יותר. אז המים גם יותר טובים".

קצת נתונים רטובים: מרשות כנרת נמסר כי הגשמים הכבדים שירדו בצפון הארץ הגבירו את זרימת הנחלים הנשפך כים לכנרת ומפלס האגם רשם בכוקר יום שני עלייה של חמישה ס"מ לעומת יום ראשון והוא עומד, נכון לכתובת שורות אלה, על 210.665 מטרים, גבוה ב־2.335 מטרים מהקו האדום התחתון וחסרים 1.865 מטרים של מים עד לכנרת מלאה. פרופ' גופן חי את הכנרת ועוסק בחקר האגם במשך 52 שנה. "זה ממש תוכן חיי", הוא אומר. "נולדתי לתוך הכנרת, אני עובד בתחום הכנרת וזו תבנית נוף מולדתי".

באחרונה הוא הוציא את הספר "כנרת אחרת" (הוצאה גלילית) העוסק בשינויים האקולוגיים הדרמטיים שעברה הכנרת ב־25 השנים האחרונות. "באלפי השנים האחרונות מפלס הכנרת עלה וירד במ' רווח של 20 מטר", הוא מסביר. "כלומר, המרווח בין המקסימום למינימום שהמי פלס הגיע אליו הוא 20 מטר. אני מביא את הנתון הזה כדי להרגיע את הדוואגים למפלס הכנרת. את אלה שחושבים שאם המפלס יורד נמוך מאוד קיימת סכנה לכנרת".

את החששות גופן מבקש להפיג: "מפלס גבוה או נמוך הוא מקור לדאגה מבחינת אספקת מים, לא מבחינת איכות המים. היום אין בעיה של אספקת מים בישראל,

כי רוב המים המסופקים לבתים מגיעים בעיקר ממתקני התפלה. מה שנשאר לספק מהכנרת זה מים ליישובים שבסביבתה, לממלכת ירדן ולחלקה המזרחי של מדינת ישראל. מכיוון שיש מלאי מספיק גדול, אז גם ניתן לספק מהכנרת מים לחקלאי הגליל העליון שמצפון לאגם, שלהם חסרים המים האלה".

אז אין צורך להתרגש מהמפלס?

"כשכולם מדברים על מפלס הכנרת שעלה, אני בכלל לא מתרגש. אותי מעניינת האיכות. כיום מצבה של הכנרת היא טוב, אבל גם לא טוב מכמה בחינות. זה גם מה שמתאר הספר שלי, את השינויים שחלו בה ב־25 השנים האחרונות. הכנרת התחילה לקבל פחות חנקן ממה שהייתה מקבלת לפני כן, אבל המשיכה לקבל אותה כמות זרחה. כתוצאה מכך התחלף המבנה של אוכלוסיית האצות במים. בעבר, כשהכנרת קיבלה מספיק חנקן, שלטו בה אצות טובות. ואילו עכשיו, אחרי שנים שהכנרת מקבלת פחות חנקן מהדרוש, נעלמו האצות הטובות והתפתחו האצות הלא טובות. כאלה שקשה מאוד לסלקן מהמים שרצים לספק לצריכה. כמו כן, הרבה החמור ביותר שהאצות הלא טובות מפרישות הוא רעל למים".

השינויים האלה, הוא מבהיר, התרחשו בכנרת בלי שום קשר למפלס. "זה קשור למנגנון אחר לגמרי שקשור בתפעול של עמק החולה: צמצום בריכות הדגים וסילוק הניבוב", הוא מסביר. "כיום הבעיה

העיקרית של הכנרת לא קשורה בכלל למפלס המים, אלא לאצות הלא טובות שפוגעות באיכות המים".

כולם רוצים לדעת

"ברגע שהמפלס עולה, אז השמחה גדולה אצל כולם", אומרת יעל סלע, מנהלת אגף חינוך, קהילה והסברה ברשות הכנרת. "גובה המפלס משפיע גם ברמה הארצית והמקומית, למרות שהיום הכנרת היא לא המאגר הראשי לאספקת מים בארץ. אבל עדיין נושא מפלס הכנרת הוא המדר למה שהיינו קוראים 'מצב רוח לאומי'. כשהמפלס עולה, כולם מאושרים; כשהוא יורד, כולם מודאגים".

סלע מציינת שלעליית המפלס יש השלכות גם על התיירות והנופש בחוף הכנרת. "אנחנו יודעים לאורך השנים האחרונות שכאשר הכנרת נמצאת בשפל וככל שהמפלס יורד – כמו שח' ווינו עד לפני שנתיים במשך חמש שנים – גם כמות המבקרים והנופשים בכנרת יורדת", היא אומרת. "לעומת זאת, ברגע שיש חורף טוב, המפלס עולה והכי נרת מתמלאת, אז אנחנו רואים זאת יש במספרי המבקרים בהמשך השנה. כבר מחג הפסח, כשפותחים את עונת הרחצה וברגע שהכנרת מלאה ונעימה לעין, היא מתמלאת בנופשים שגם לא צריכים ללכת עשרות מטרים כדי להגיע לקו המים. כך שכנרת מלאה היא לא ברכה רק למשק המים, לחקלאות ולדגה, אלא לכל

מי שמגיע לכנרת ורוצה ליהנות ממנה. יש התאמה מלאה בין גובה המפלס לכמות מים הנופשים".

סלע מציינת שגם נתוני הכניסות לאתר הרשות מעידים על חשיבות המפלס בעיני הישראלים. "בחורף, כשמתחילים השיטפונות והכנרת מתחילה להתמלא, אנחנו רואים שמספר הכניסות לאתר והחייפושים אחר נתוני המפלס שמתעדכנים בכל יום, קופץ באלפי מונים", היא מספרת. "בבת אחת כולם רוצים לדעת מה מצב הכנרת".

אז המצב מעורר?

"עוד לא סיימנו את החורף. זו עוד לא המילה האחרונה של המפלס. אבל נכון לעכשיו, בקיץ צפויים הרבה נופשים. יש גם תיירות חורף ברגע שהכנרת מתמלאת. יש אנשים שבאים ליהנות מהכנרת בחורף, שלא למטרות הרצה. הם אוהבים להסתכל, ליהנות מהציפורים, להצטרף למעבדה השטח' ולחקור את נפלאות הכנרת, לעשות את 'שביל סובב כנרת'. גם בחורף הכנרת היא פנינה".

צילום פרטי

אושרי יצמן, תושב טבריה: "אני מסתכל על הכנרת, מריח את המים במשך שתיים שלוש דקות. זה נותן לי את הכוח להמשיך. אי אפשר להסביר את זה, אבל הכנרת זה הלב הפועם של הטבריינים. כל טברייני שיודע שהמפלס עולה, זה עושה לו טוב"